

Dames en Heren, meneer de Staatssecretaris,

Namens het oud-AB van NWO dank ik u voor uw aanwezigheid hier vandaag, bij dit afscheid.

Ik werd 8 jaar geleden lid van het AB. Franciska de Jong was een paar maanden eerder begonnen. Marianne de Visser volgde een jaar later, zij volgde Charles Buijs op. En Cees Veerman trad ruim een half jaar daarna toe. Cees volgde niemand op: 100% toegevoegde waarde vanaf dag 1! Tot zijn afscheid eind 2012 was Ben de Kruijff het meest ervaren en ook een zeer dynamisch lid van het AB. Zijn opvolger heeft zijn periode niet willen volmaken. Jammer, hij was verreweg de beste ... chemicus van ons allemaal!

De strategienota die 8 jaar geleden het kader vormde voor NWO-beleid droeg de titel 'Wetenschap Gewaardeerd!'. Een jaar voor mijn aantreden opgesteld door het bestuur Nijkamp. Een moderne, dynamische, beleidsrijke nota. Een goede start voor een inkomend voorzitter.

Zoals ook al bleek uit die strategienota: Wetenschapsbeleid wordt gedreven door de dynamiek van de wetenschap zelf. Maar niet alleen daardoor. Die dynamiek moet natuurlijk wel leidend blijven. Maar het is ook heel belangrijk dat het beleid open staat voor vragen 'van buiten': uit de politiek, de samenleving, het bedrijfsleven.

Het Kabinet Balkenende IV introduceerde het topsectorbeleid, overgenomen door Rutte I en Rutte II. Kent U ze nog, de 9

topsectoren? (*Agri&Food, Chemie, Creatieve Industrie, Hightech Systemen & Materialen (inclusief doorsnijdend thema ICT), Life Sciences & Health, Logistiek, Tuinbouw en Uitgangsmaterialen, Water*)

Het AB moest zich in 2011 afvragen: laten we de topsectoren doorwerken in AB-beleid, m.a.w. passen we de NWO-strategie aan, of gaan we onze eigen weg? (Onze nieuwe strategienota 2011-2015 'Groeien met Kennis' was net verschenen!) Tijdens een intensieve vergadering, aan een lange keukentafel in Goudswaard, hebben we de beslissing genomen. We passen de strategie aan én we blijven de dynamiek van de wetenschap zelf vooropstellen. We zijn niet star, en gaan toch onze eigen weg.

Het huidige kabinet en in het bijzonder minister Bussemaker en staatssecretaris Dekker lanceerden het project Nationale Wetenschapsagenda. Een verrassende en uitdagende uitnodiging aan, o.a. NWO, om concreet aan te geven waaraan de publieke onderzoeksmiddelen met voorrang moeten worden besteed. Namens de Kenniscoalitie werd de agenda aan het kabinet aangeboden in deze zaal vrij precies twee jaar geleden. De Nationale Wetenschapsagenda doet zich al op veel manieren gelden, zowel inhoudelijk als organisatorisch – de Kenniscoalitie is er een hechter verband door geworden. (Ik noem heel snel even de leden, behalve NWO: VNO/NCW, MKB Mederland, NFU, VSNU, KNAW, Vereniging Hogescholen, TO2.) De agenda en de bijbehorende investeringsagenda liggen klaar voor het volgende

kabinet, maar ook het huidige heeft kans gezien al enkele financiële impulsen te geven.

Een realiteit die zeer nadrukkelijk onder ogen moest worden gezien gedurende de afgelopen 8 jaren was de financiële/economische crisis. Opeenvolgende kabinetten kondigden structurele bezuinigen aan van tientallen miljarden Euros per jaar. Niet iedereen hier aanwezig is het er misschien mee eens, maar ik geloof dat de gezamenlijke pleidooien van leden van de Kenniscoalitie ons voor grote bezuinigingen op publieke wetenschapsfinanciering hebben kunnen behoeden. Dat klinkt misschien wat zuinigjes. Maar, naar de toekomst kijkend, ben ik optimistisch. Ik zie ruimere financiering voor nieuw talent – geen vernieuwende wetenschap zonder nieuw talent - en voor wetenschappelijke apparatuur en de bijbehorende infrastructuur.

Dames en heren, er is heel wat te bespreken. Maar de opzet van deze bijeenkomst leent zich daar niet voor. Daarom niets over institutenbeleid, over Open-Accessbeleid, over Open Data, over de kennisbenuttingsparagraaf, over ongebonden dan wel gericht onderzoek, over internationalisering, over nieuwe vormen van privaat-publieke samenwerking (ARC-NL; CBBC), over grootschalige onderzoeksinfrastructuur, over Europees beleid, over de herinrichting van NWO en niets over al die andere zaken waar het AB zich mee bezig hield. Hoewel. Ik maak één uitzondering. Europees beleid. (*Eventueel verwijzen naar Robert-Jan Smits*).

Politiek gezien lijkt het niet zo goed te gaan met Europa. Wetenschappelijk gezien wel. Een persoonlijke herinnering. 45 jaar geleden greep ik de kans om deel te nemen aan het 'Summer Student programme' van CERN, een vooraanstaand Europees onderzoekcentrum. Ik deed twee dagen over de treinreis naar Genève, overnachting in Basel, en op 21-jarige leeftijd trad ik een verbazende nieuwe wereld binnen. (Ik doel niet op die nachtclub in Basel...). Ik zette mijn eerste stappen als wetenschappelijk onderzoeker en deelde in de opwindende van het betreden van onontgonnen terrein. Ik zag wat Europa vermag. Ik zag dat de Europese culturele diversiteit en verschillen – alle stereotypes zijn waar! – een voordeel en geen belemmering zijn voor het behalen van succes. CERN is een beetje een geval apart, daterend van vóór de EEG/EU. In onze tijd voert de Europese Commissie Europees onderzoeksbeleid. Het belang daarvan kan nauwelijks overschat worden, het gaat veel verder dan de relatief bescheiden som van 80 miljard Euro die, gespreid over 7 jaar, in Horizon2020 omgaat. Het bepalen van de agenda en het bevorderen van samenwerking is minstens zo belangrijk. En om in die agenda een stem te hebben en om aan die samenwerking bij te dragen en ervan te profiteren hebben we een sterke thuisbasis nodig. En adequate financiering van die thuisbasis. Maar ook een adequate organisatie van die thuisbasis, om de financiering zo goed mogelijk te laten renderen. Wij (oud-AB) hebben stappen gezet om de organisatie van NWO te optimaliseren voor modern wetenschapsbeleid. Hebben we daar goed aan gedaan? Het is

aan anderen om daarover te oordelen en de tijd zal het leren. Modern wetenschapsbeleid heeft de blik naar buiten gericht, naar de samenleving, naar het bedrijfsleven en geeft op hetzelfde moment ruimte aan ongebonden, disciplinair onderzoek.

Alle onderzoek is waardevol.

Ik las kort geleden een prachtig citaat van T.S. Elliot, in een proefschrift, overigens. Ik had eerder nooit iets van deze dichter gelezen. (Niet dat u denkt dat ik daar bij NWO op de vijfde verdieping een beetje gedichten zat te lezen..!). Het citaat:

We shall not cease from exploration
And the end of all our exploring
Will be to arrive where we started
And know the place for the first time.

Zo kan alleen een dichter het zeggen. Als metafoor is dit citaat toepasbaar op alle, werkelijk alle onderzoek. And know the place for the first time...

Beste oud-AB leden, de samenwerking met jullie was niet alleen geweldig inspirerend en effectief maar ook een groot plezier. Ik zal jullie missen, maar hopelijk ook nog vaak zien. Onze eerste reünie hebben we al gehad, ik zie uit naar de volgende!

Beste partners in de Kenniscoalitie. Het begon misschien een beetje onwennig, maar het wordt ook duidelijk dat we samen

sterk staan. Ik vond het leerzaam, en een genoegen met jullie samen te werken. Met de Vereniging Hogescholen aangesloten zal ook het enorme potentieel aan praktijkgericht onderzoek op effectieve wijze beschikbaar komen, o.a. ten behoeve van het MKB.

Beste stafleden van NWO, ik ben diep onder de indruk van jullie kennis, toewijding en creativiteit. Jullie zijn onmisbaar voor het omzetten van beleid in daden. Mijn grote dank. Die grote dank geldt ook voor de persoonlijke assistenten die me op het rechte pad hielden, Anneke Eekhout en gedurende de afgelopen, soms turbulente jaren was Jet van 't Woudt onmisbaar.

Marlein, jij vond het niet zo'n goed idee, 8 jaar geleden, dat ik naar Den Haag ging, zoals je het formuleerde. In Nijmegen woonden we vlak bij de universiteit, in St. Genis-Pouilly op een steenworp afstand van CERN, in Muiderberg op fietsafstand van het NIKHEF, en vanuit ons huis in Crozet konden we de directieverdieping van CERN bijna zien. Maar het was niet zo zeer de fysieke afstand tot Den Haag die je stoorde als wel het feit dat ik de wetenschap verliet. Toen ik een paar jaar geleden, ALS GRAP, zei dat minister me ook wel een mooie baan leek, nogmaals, ALS GRAP – want ik ben natuurlijk niet gek – was het huis te klein. Ik beloof jou en de rest van Nederland plechtig dat ik nooit... Serieus nu: je hebt je baan als lerares economie en lid van het MT van een privéschool opgeofferd aan ons reizende bestaan. Daarvoor, maar vooral voor al dat

andere gedurende onze 44 gemeenschappelijk jaren tot nu, ben ik je diep dankbaar.

Jongens, meisjes zonder jullie zou er helemaal niets aan geweest zijn!

Dames en heren, ik dank u voor uw aandacht!